

SENAT

Comisia juridică, de numiri,
disciplină, imunități și validări
Nr. XXIII/266/2004

RAPORT

la Proiectul de lege privind Codul civil

Cu adresa nr. L145 din 7 iulie 2004, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a fost sesizată spre dezbatere și întocmirea Raportului la *Proiectul de lege privind Codul civil, trimis de Guvern*.

În ședințele din 16, 17 august 2004, Comisia juridică a luat în dezbatere proiectul de lege și a hotărât, cu majoritate de voturi, să adopte **raport de admitere**, fără amendamente.

Proiectul noului Cod civil a fost elaborat de un colectiv alcătuit din cadre universitare ale Facultăților de Drept din București și Cluj și din practicieni cu experiență. Așa cum ne-a informat Ministerul Justiției, în diverse etape ale elaborării proiectului, acesta a fost înaintat pentru formularea unor observații și propuneri tuturor instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea, care la rândul lor au transmis Ministerului Justiției materiale axate în principal pe aspectele practice ale noilor dispoziții. De asemenea, activitatea de elaborare a proiectului s-a făcut și cu sprijinul Agenției Canadiene pentru Dezvoltare Internațională (CIDA) prin grupul de experți din Quebec, aportul acestora constând în consiliere periodică cu privire la proiect, participare efectivă în comisiile de lucru, precum și în transmiterea de materiale documentare și studii de drept comparat.

Proiectul noului Cod civil are următoarea structură:

- Cartea I – *Despre persoane*;
- Cartea II – *Familia*;
- Cartea III – *Bunurile*;
- Cartea IV – *Despre succesiuni și liberalități*;
- Cartea V – *Obligațiile*;
- Cartea VI – *Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor*.

Merită a fi evidențiate unele dintre noutățile aduse prin proiectul Codului civil, astfel:

- 1) Cu privire la *Ocrotirea persoanei fizice*, modalitățile de ocrotire sunt reglementate potrivit principiului general că orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabilește numai în interesul acesteia, ținându-se seama de posibilitatea persoanei fizice de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile referitoare la persoană și bunurile sale. Ca modalități de ocrotire a minorului, au fost păstrate cele realizate prin părinți, tutelă, plasament sau încredințare. Cu privire la tutelă, s-a reintrodus consiliul de familie, ca organ facultativ cu rol consultativ și s-a înlocuit instituția autorității tutelare cu cea a instanței tutelare. Modul în care tutorele și consiliul de familie își îndeplinesc atribuțiile rămâne supus controlului judecătoresc;
- 2) Cu privire la *Ocrotirea persoanei juridice*, proiectul tratează conținutul capacității de folosință, după cum este vorba de persoane juridice cu scop patrimonial ori persoane juridice fără scop patrimonial. Astfel, față de reglementarea actuală, a fost recunoscută persoanelor juridice posibilitatea de a apăra drepturi nepatrimoniale, cum ar fi dreptul la denumire, prestigiu și altele;
- 3) Referitor la *Familie*, România fiind parte la convenții internaționale, cum ar fi, de exemplu, *Convenția cu privire la drepturile copilului*, și ținând seama de principiile conținute de recomandările europene în domeniu, a fost înlocuită reglementarea actuală din Codul familiei, punându-se accent pe reglementarea responsabilității părintești și a obligației de întreținere. Astfel, pe lângă ascultarea obligatorie de către judecător în toate procedurile care-l privesc, a copilului care a împlinit 10 ani, se instituie și posibilitatea ca atunci când consideră necesar judecătorul să poată asculta și pe copilul care nu a împlinit 10 ani;
- 4) În ceea ce privește *Căsătoria*, la baza raporturilor patrimoniale între soți rămâne, ca regim matrimonial legal, comunitatea de bunuri, care cuprinde bunurile dobândite în timpul comunității legale de către oricare dintre soți, cu excepția celor prevăzute ca fiind bunuri proprii ale fiecărui soț.

Totodată, se reglementează regimul matrimonial convențional care constă în încheierea unei convenții matrimoniale înainte de căsătorie prin act autentic notarial, cu consimțământul personal al ambilor soți, care, pentru a fi opozabile terților, acestea se înscriu într-un registru special ținut de judecătoria în a cărei circumscripție se află domiciliul comun al soților sau, în lipsă, domiciliul fiecăruia dintre soți.

S-a recunoscut dreptul minorului, fără deosebire de sex, de a se căsători la împlinirea vârstei de 17 ani cu încuviințarea părinților sau a tutorelui.

Cu privire la *Desfacerea căsătoriei*, sunt prevăzute noi proceduri de divorț bazate în principal pe acordul soților, dar care să răspundă și condițiile legale privitoare la respectul vieții de familie și a intimității persoanei. După modelul francez se instituie noi cazuri de divorț, cum ar fi divorțul la cererea unuia dintre soți acceptat de celălalt soț, divorțul la cererea unilaterală a unuia dintre soți care nu mai dorește continuarea căsătoriei sau divorțul când unul dintre soți a fost condamnat la o pedeapsă mai mare de 5 ani.

- 5) La titlul III - *Rudenia*, potrivit Deciziei Curții Constituționale nr.349/2001 care a statuat, în sensul lărgirii sferei titularilor acțiunii în tăgăduirea paternității, că în noua reglementare această acțiune poate fi introdusă de soțul mamei, de mamă, precum și de copilul în cauză. Un alt element de noutate îl constituie reglementarea privitoare la *procrearea asistată medical*, conform modelului francez și canadian. S-au stabilit principii generale privind regimul filiației în această situație cu terți donatori, caz în care nu se stabilește nici o legătură de filiație între copil și donator, răspunderea tatălui copilului, acțiunea în tăgăduirea paternității, confidențialitatea informațiilor, interdicția procreării și gestației pentru altul.
- 6) În Cartea III – *Bunurile*, au fost introduse în proiectul Codului civil trei noi drepturi reale: dreptul de administrare, dreptul de folosință și dreptul de concesiune care sunt specifice utilizării bunurilor proprietăților publice. O altă noutate o reprezintă reglementarea proprietății periodice care înseamnă că mai multe persoane exercită succesiv prerogativele dreptului de proprietate asupra unui bun imobil în intervale de timp determinate, egale sau inegale.
- 7) Cu privire la prescripția extinctivă și calculele termenelor, proiectul a înlocuit reglementarea din Decretul nr.167/1958 privitor la prescripția extinctivă. Prin aceasta s-a urmărit realizarea unei delimitări clare față de normele care guvernează prescripția achizitivă; stabilirea sediului acestei materii în Codul civil răspunde necesităților decurgând din aplicarea normelor sale în unele materii sau legăturii dintre dispozițiile sale generale și normele speciale cuprinse în Codul civil: contracte, succesiuni, persoane, raporturile de familie etc. Termenul general de prescripție extinctivă a rămas de 3 ani, aplicabil în lipsa unor termene speciale.

La dezbateri, au participat reprezentanți ai Ministerului Justiției care au susținut proiectul de lege, aprobat de Guvern.

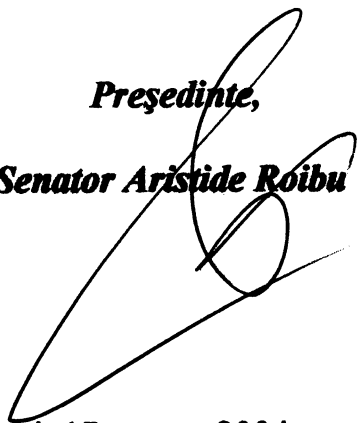
În consecință, supunem spre dezbatere și adoptare, *Plenului Senatului*, Raportul de admitere împreună cu proiectul de lege.

În raport cu obiectul de reglementare și în conformitate cu art.73 alin.(3) lit.m) din Constituție, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice și urmează a fi adoptat potrivit art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată 2003.

În conformitate cu prevederile art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, și potrivit art.38¹ pct.2 lit.h) din Regulamentul Senatului astfel cum a fost modificat și completat prin Hotărârea Senatului nr.20/2003, Senatul a luat în dezbateră proiectul de lege privind Codul civil în calitate de primă Cameră sesizată, Cameră decizională fiind Camera Deputaților.

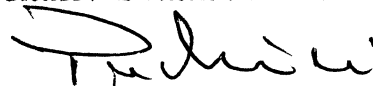
Președinte,

Senator Aristide Roibu

Secretar,

Senator Emilian Prichici

București, 17 august 2004